

ZBORNİK ANTONA BOZANIĆA. PAPERS IN HONOUR OF ANTON BOZANIĆ

Galović, Tomislav (ur.), Krk: Povijesno društvo otoka Krka, 2023., 588 str.

Uvriježila se praksa da se u čast znanstvenika i zapaženih stručnjaka u povodu njihovih životnih obljetnica izdaju zbornici članaka i znanstvenih radova koji na poseban način iskazuju poštovanje znanstveniku i njegovu radu. Takav rukovet pisanih radova različite tematike, ali najčešće bliskih tematici kojom se bavi onaj u čiju se čast izdaje, svjedoči o važnosti osobe i o benevolentnosti brojnih autora. Djelo *Zbornik Antona Bozanića* svjedoči u prilog takve prakse na čak 588 stranica. Tako je i 21 autor, objavljujući 18 znanstvenih radova, iskazao naklonost i čast doc. dr. sc. Antonu Bozaniću u povodu njegova 70. rođendana. Knjiga je predstavljena 15. kolovoza 2023. u Omišlju kao posebno izdanje *Krčkoga zbornika*. Nakladnik je toga djela Povijesno društvo otoka Krka.

Knjigu otvara kratka čestitka umirovljenoga krčkog biskupa mons. Valtera Župana (str. 13). Nakon „Proslova“ (str. 15–16) i „Predgovora“ (str. 17–25) slijedi pregledan životopis autorstva izv. prof. dr. sc. Tomislava Galovića pod naslovom „Anton Bozanić - curriculum vitae“ (str. 27–119). Životopis je prikazan na hrvatskom, engleskom, talijanskom i njemačkom jeziku. Anton Bozanić rodio se u Vrbniku na otoku Krku 20. ožujka 1952. u zemljoradničkoj obitelji Ivana i Dinke r. Valković. Odrastajući u specifičnoj vrbničkoj sredini, od djetinjstva je rastao u zdravome vjerskom okruženju, stoga ne čudi da su on i njegov brat, danas kardinal Josip Bozanić, izabrali odgovoriti na svećenički poziv. Školovao se u rodnom Vrbniku, Pazinu, Rijeci te Zagrebu. Nakon svećeničkog ređenja u krčkoj katedrali 3. srpnja 1977. počinje pastoralno djelovati diljem Krčke biskupije, između ostaloga u Novalji, Barbatu i Kolanu, Rabu, Sv. Vidu, Njivicama, Omišlju, Malom Lošinj i ponovo u Omišlju do danas, zatim izvan matične biskupije u Riječkoj nadbiskupiji u Veprincu, Matuljima i Ičićima te u Hrvatskoj katoličkoj misiji u New Yorku, što je iskoristio za istraživanje hrvatskog iseljništva u Americi. Doktorsku disertaciju *Pastoralni rad biskupa Antuna Mahnića u Krčkoj biskupiji i u Hrvatskoj* obranio je 1989. na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Cijelo vrijeme svojega svećeničkog služenja objavljivao je znanstvene i popular-

noznanstvene članke širokog spektra problematike, što je prikazano u poglavlju pod naslovom „Bibliographia“ (str. 121–159), koje obuhvaća čak nekoliko stotina naslova, što je priredio izv. prof. dr. sc. Tomislav Galović.

Prvi dio priloga u zborniku sadrži šest prigodnih radova koji se bave problematikom djelovanja samoga slavljenika kao prinos za njegovu biografiju. Prvi je od njih rad Dine Valković: „Vrbnički vidici i doc. dr. sc. Anton Bozanić“ (str. 161–173), a opisuje suradnju slavljenika s časopisom *Vrbnički vidici* te sadrži i popis tekstova koje je slavljenik objavio u tom časopisu. Časopis kojemu je Antun Bozanić utemeljitelj i prvi glavni urednik 1974. – 1977. uz prekide izlazi i danas. Ksenija Čulina – Josip Žgaljić u radu „Tri desetljeća suradnje dr. Antona Bozanića i nakladnika Glose d.o.o. iz Rijeke (1992. – 2022.)“ (str. 175–191) donose podatke o zbornicima, monografijama, knjigama i ostalim djelima čije je izdavanje plodni pisac Antun Bozanić povjerio toj izdavačkoj kući. Sadrži popis izdanja koja su izdana od 1992. do danas s kratkim prikazom sadržaja svakog djela. Vesna Kukavica u radu „Zapis o američkim istraživanjima hrvatskog iseljništva Antona Bozanića“ (str. 193–197) obrađuje pitanje migracija te znanstveni pristup migraciji u brojnim radovima doc. dr. sc. Antuna Bozanića. Julijano Sokolić u prilogu „Anton Bozanić – najplodniji pisac među svećenicima i redovnicima o cresko-lošinjskom otočju“ (str. 199–204) obrađuje društveno-kulturni rad slavljenika s posebnim naglaskom na velike zasluge u povezivanju iseljenih otočana s njihovim zavičajem. Gordana Gržetić približava u radu „Malo poznati detalj iz vrbničke prošlosti: ruka svetosti na vrelu mudrosti“ (str. 205–211) nepoznatu povezanost bl. Ivana Merza s Vrbnikom. Marija Trinajstić Božić u prilogu „Vrbniče dragi (pjesme)“ (str. 213–221) donosi šest pjesama na čakavskom dijalektu koji je blizak slavljeniku.

Drugi dio obuhvaća znanstvene rasprave u čast Antuna Bozanića, koje obuhvaćaju tematiku blisku slavljenikovu radu (*studia in honorem Antonii Bozanić*). Slijede rasprave i članci sljedećih autora i naslova:

Prvi u tom nizu jest članak Ljudevita Antona Maračića: „Kvarnerski konventualski samostani i njihovi inventari“ (str. 223–250), u kojem autor ukratko opisuje povijest prisutnosti franjevac konventualaca na području Dalmacije naglašavajući krčki i rapski samostan. Slijedi rad Marijana Bradanovića: „Crtica o kulturnom krajoliku knezova Krčkih“ (str. 251–262), u kojem se definira kultura, posebno građevinski izričaj otoka Krka te drugih frankapanskih posjeda poput Modruša iz kuta gledanja dugogodišnjega konzervatora. Perica Dujmović u radu „Prema cjelovitijoj biografiji Dobrića Dobrićevića (Boninus de Boninis)“ (str. 263–292) obogaćuje saznanja o najznačajnijemu hrvatskom tiskaru inkuna-

bula Dobriću Dobrićeviću (1457./1458. – 1528.), koji je podrijetlom s otoka Lastova, a cijeli je život djelovao izvan hrvatskoga govornog područja. Članak donosi nova saznanja o njegovoj biografiji, opis njegova rada i djelovanja, kronološki redoslijed njegovih izdanja te slikovne priloge nekih njegovih edicija. Prilog „Građa za povijest stare crkve Svetoga Apolinara u Dubašnici (1153. – 1834.)“ (str. 293–330) Jurja Mužine i Sanje Zubčić sadrži kronologiju poznatih i važnijih događanja vezanih za crkvu sv. Apolinara u Dubašnici na otoku Krku od prvog spomena te crkve 1153. do 1834., kada je crkva, zbog lošega građevinskog stanja, zatvorena za bogoslužje, te nekoliko godina kasnije i srušena. Kronologija je obogaćena najnovijim znanstvenim spoznajama i podacima iz matičnih knjiga Dubašnice. Na kraju se nalazi popis svećenika koji su u toj župi služili do 1834. godine. Marija Turk u radu „Vrbničanin fra Dragutin Antun Parčić (leksikograf i promicatelj hrvatske jezične obnove)“ (str. 331–358) donosi zanimljivosti o tome poznatom svećeniku i neumornom pregaocu glagoljaške baštine, posebno one liturgijske i leksikografske, koji je preminuo u Rimu 1902. Opisan je njegov leksikografski rad te uspjesi koje je postigao na polju promicanja hrvatske leksičke obnove. Članak Tomislava Galovića „Bishop at the turn of the century: Antun Mahnić (1850.-1920.) / Biskup na prijelazu stoljeća: Antun Mahnić (1850. – 1920.)“ (str. 359–392) u cijelosti je na engleskom jeziku. Sadrži životopis krčkog biskupa Antuna Mahnića te približava vrijeme u kojem je živio; u njemu se analizira biskupov rad na zaštiti glagoljice i narodnih prava njegovih vjernika te njegovo uspješno kulturno-vjersko djelovanje. Juraj Lokmer u radu „Majka Božja Gorička (kulturno-povijesni esej)“ (str. 393–440) donosi povijest središnjega marijanskog svetišta otoka Krka, podroban opis crkve i mjesta te starijih zavjetnih darova s posebnim osvrtom na zavjetni dar Kvirina pl. Desantića. Miljenka Seršić-Krala i Željko Bartulović u prilogu „Upravna povijest Općine Baška od 1918. do 1929.“ (str. 441–488) donose informacijama vrlo bogat znanstveni rad koji opisuje povijest Općine Baška u navedenim godinama približavajući zakonski okvir djelovanja općine, ali i druge komponente poput zdravstva i školstva u Baškoj. Članak Johana Petera Kraljica „Omišljani in New York during the 1940s and 1950s / Omišljani u New Yorku tijekom 1940-ih i 1950-ih godina“ (str. 489–520) u cijelosti je na engleskom jeziku. Prati djelovanje zajednice Omišljana u New Yorku okupljene u dva dobrotvorna društva u prvoj polovici 20. stoljeća. Rad sadrži popis obitelji te opis poslova koje su iseljeni otočani radili kako bi osigurali egzistenciju. Zajednica se nakon 1950. raspala uslijed novih emigracija. Željko Drinjak u radu „Redovničke zajednice na otoku Krku u razdoblju Domovinskog rata“ (str. 521–564) opisuje karitativnu djelatnost muških i ženskih redovničkih zajednica

na otoku Krku za vrijeme Domovinskog rata. Sve redovničke zajednice otoka Krka uključile su se u pomoć ratnim izbjeglicama otvorivši i svoje samostane za prihvrat onih koji nisu imali krova nad glavom te za druge oblike duhovne i materijalne pomoći. Prikazuje kratku povijest svake zajednice te donosi isječke iz dnevnika fra Ive Perana kao očnog svjedoka toga vremena. Jerko Valković u radu „Od općega do univerzalnoga općega dobra. Novi naglasci u pogledu na opće dobro u socijalnom nauku Crkve“ (str. 565–580), krenuvši od pojma općeg dobra u katoličkom poimanju preko izjava posljednjih papa o općem dobru, ističe nužnost suprotstavljanja kulture solidarnosti svevladajućem individualizmu kako bi se postiglo opće dobro. Ističe dinamiku ljubavi u zauzimanju za opće dobro kao put izgradnje humanijeg i boljeg svijeta. Zvonimir Badurina Dudić u prilogu „Kratki prikaz apostolske pobudnice pape Franje ‘Radujte se i kličite’“ (str. 581–588) daje uvid u pobudnicu pape Franje od 19. ožujka 2018. koja aktualizira pitanje svetosti i preobrazbe života prema evanđelju. Autor sažimlje najvažnije naglaske iz apostolske pobudnice.

Uredništvo tog djela potpisuje urednički odbor u sastavu: doc. dr. sc. Danijel Ciković (član), Perica Dujmović, mag. (grafičko-likovni urednik), izv. prof. dr. sc. Tomislav Galović (glavni urednik), doc. dr. sc. Maja Polić (član), Milan Radić, dr. med. (odgovorni urednik) i izv. prof. dr. sc. Franjo Velčić (član), dok su recenzenti stručno ocijenjenih članaka dr. sc. Ivan Armanda te doc. dr. sc. Daniel Patafta. Radovi imaju sažetke prevedene na druge jezike kako bi prilozi u zborniku bili međunarodno razumljiviji i prihvatljiviji. Ostaje nada da će i drugi zaslužni znanstveni djelatnici dobiti takve zbornike te da će se znanstvena javnost uvijek oko njih angažirati.

Vito Spetić